

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoZm/19/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113208049
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3113208049.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, IČO 264 29 705, Česká republika, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO 36 864 421, proti žalovanej S. L., bydliskom Y. R. XXX/X, XXX XX V. V., o zaplatenie 429 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 36CbZm/37/2013-29 zo dňa 4. októbra 2013, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy 429 eur s príslušenstvom, zmenkovej odmeny a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že žalobca podal žalobu podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval súd prvého stupňa podľa článku 1, článku 2 bod 1, článku 3 bod 1, článku 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007 a podľa článku 2 bod 1, článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I). Vychádzal zo zistenia, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky. Žalovaná ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky, kde bola zmenka vystavená a kde sa nachádza platobné miesto. Súd prvého stupňa konštatoval, že ide o cezhraničný spor a hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva žaloby na uplatnenie pohľadávky nepresahuje 2 000 eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, keď iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodného práva v konaní nebola preukázaná.

S poukazom na článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007, keď žalobca ani žalovaná nežiadali nariadenie ústneho pojednávania a súd prvého stupňa nariadenie pojednávania nepovažoval za potrebné, súd prvého stupňa pojednávanie v právnej veci nenariadil a rozhodol na základe listinných dôkazov obsiahnutých v súdnom spise. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 7.5.2010 žalovaná uzatvorila so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (ďalej len veriteľ) zmluvu o úvere č. 302300257, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanej úver v sume 250 eur. Žalovaná sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť zvýšené o poplatok v sume 242 eur, spolu v sume 492 eur v 12 mesačných splátkach po 41 eur počínajúc dňom 6.11.2009 (správne má byť uvedené 16.6.2010). Prevzatie hotovosti žalovaná potvrdila dňa 7.5.2010. Súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. V bode 14 všeobecných podmienok je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, ktorú žalovaná ako vystaviteľ zmenky vystavila v

prospech veriteľa (remitent) na zabezpečenie peňažného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o úvere, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh v zmysle bodu 4 všeobecných podmienok. Práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOŠŤ, s.r.o. prevedené rubopisom na žalobcu.

Súd prvého stupňa posúdil právnu vec podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a Obchodného zákonníka s poukazom na článok 1 bod 1, článok 2 písm. a/ - c/, článok 3 bod 1, 2, 3, článok 4 bod 1, 2, článok 5, článok 6 bod 1 Smernice 93/13/EHS a článok 1, článok 2 bod 1, článok 3 bod 1, článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007.

Súd prvého stupňa po posúdení zmluvy, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, či táto je platná a či vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky, ustálil, že zmluva o úvere je zmluvou so znakmi spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Obč. zák. Konštatoval, že z obsahu zmluvy o úvere nevyplýva, že by žalovaná vstupovala do zmluvného vzťahu s veriteľom v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Ide o predtlačенú formulárovú typovú zmluvu, pri ktorej žalovaná nemala možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah, najmä keď jej súčasťou sú aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré spotrebiteľ nemôže vôbec ovplyvniť. Povaha zmluvy je adhézna, nakoľko spotrebiteľ ju mohol buď prijať ako celok, alebo odmietnuť. V tejto súvislosti poukázal súd prvého stupňa na početnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie napr. C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05, C-243/08, C-40/08, C-227/08, C-76/10, dotýkajúcu sa problematiky spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa. Súd prvého tiež poukázal na to, že snaha dodávateľa (veriteľa) použiť pri spotrebiteľskej zmluve podporne Obchodný zákonník (bod 20 všeobecných podmienok) naráža na prednosť ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú spotrebiteľské zmluvy a vykonávacích predpisov k nemu (napr. uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16CoE/228/2012 zo dňa 30.8.2012, uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 10CoE/85/2010-44 zo dňa 31.8.2010 a č.k. 10CoE/265/2011-62 zo dňa 31.10.2012).

Vychádzajúc z textu zmenky, v ktorej sa vystaviteľ zmenky zaviazal zaplatiť zmenkový úrok vo výške 0,25% denne, súd prvého stupňa vzhľadom na svoje poznatky z rozhodovacej činnosti, na stanoviská Európskej komisie prezentované napr. v liste zo dňa 14.9.2010 a vo Výzve - porušenie č. 2012/4165, a judikatúru Súdneho dvora EÚ (napr. uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 zo dňa 16.11.2010) predpokladal nekalú povahu viacerých zmluvných podmienok dohodnutých v zmluve o úvere, vrátane dohody zmluvných strán o sankciách pre prípad omeškania dlžníka (spotrebiteľa) s vrátením poskytnutých finančných prostriedkov a dohody o zabezpečení záväzku dlžníka. Z uvedeného dôvodu sa súd prvého stupňa v súlade so smernicou Rady 93/13/EHS zaoberal i zmluvou o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-472/11 z 21.2.2013) s dôrazom na čl. 6 bod 1 smernice ako kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy práv skutočnou rovnováhou (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-168/05 zo dňa 26.10.2006), a tento nerovný stav môže byť kompenzovaný iba pozitívnym vonkajším zásahom vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozsudky Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-240/98 dňa 27.6.2000, C-137/08 zo dňa 9.11.2010). Na základe toho je vnútroštátny súd povinný preskúmať ex offo nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel. Ak považuje takúto podmienku za nekalú, zdrží sa jej uplatnenia s výnimkou, že spotrebiteľ proti tomu namieta (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009). Z uvedeného vyplýva, že i v rámci súdneho konania, ktoré je založené na zmenke, musí súd, aj bez námietok dlžníka, skúmať nekalú povahu zmluvných podmienok, z ktorých zmenka vychádza, prípadne ktoré sú priamo, konkrétne premietnuté v zmenke a poskytnúť ochranu právam spotrebiteľa. Tomuto nebránia ani ustanovenia zákona č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov (najmä čl. I § 10 a § 17). Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ ustupuje v spotrebiteľských veciach dôležitejšiemu princípu ochrany práv spotrebiteľa. Súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky, a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok zabezpečený zmenkou, a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom, čím napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. Vnútroštátny súd je povolaný pri použití vnútroštátneho práva interpretovať ho v čo

najväčšej možnej miere vo svetle znenia a účelu smernice, aby dosiahol cieľ sledovaný smernicou v súlade s čl. 169 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa má súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 1/2012 zo dňa 21.3.2012).

Súd prvého stupňa taktiež poukázal na to, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu skúma súd ex offo, táto nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému, pričom právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností. Po preskúmaní bodu 14 Všeobecných podmienok v súlade s kritériami, na ktorých je založený inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky, súd prvého stupňa zistil, že obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré sú v zmysle § 53 ods. 5 Obč. zák. neplatné. Dohoda veriteľa a dlžníka o zabezpečení záväzku blankozmenkou v kontexte s ostatnými zabezpečovacími inštitútmi dohodnutými v zmluve (notárska zápisnica, dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov) spôsobuje hrubú nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Neplatnosť zmenkovej zmluvy o zabezpečení záväzku, i keď nespôsobuje neplatnosť zmenky, znamená v tomto prípade neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi pohľadávkou zo zmluvy o úvere a zmenkou, čoho dôsledkom je nedostatok dôvodu na použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obdo V 43/2006). Ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 5 Obč. zák. súd prvého stupňa taktiež vyhodnotil dohodu veriteľa a dlžníka (spotrebiteľa) o vyplňovanom práve k blankozmenke. Podľa tejto dohody mal veriteľ na zmenke vyplniť zmenkovú sumu tak, že táto mala pozostávať „zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky.“ Podľa názoru súdu prvého stupňa je táto zmluvná podmienka v časti týkajúcej sa výšky zmenkovej sumy formulovaná nejasne a nezrozumiteľne, čo tiež spôsobuje jej neprijateľnosť (rozsudok vo veci C-92/11 zo dňa 21.3.2011). V dôsledku neprijateľných a tým neplatných zmluvných podmienok obsiahnutých v bode 14 všeobecných podmienok, veriteľovi nevzniklo právo vyplniť blankozmenku, na základe čoho sa blankozmenka nestala zmenkou, a teda veriteľ nemal v čase indosamentu zmenky práva a povinnosti zo zmenky. V zmysle zásady nemo plus iuris in alium transferre potest, quam ipse habet („z nepráva nemôže vzniknúť právo“) nemohol práva zo žalovanej zmenky previesť na žalobcu. Veriteľ nebol totiž nositeľom práv zo zmenky, a teda nemal čo previesť (uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 50/2010-11 z 10.2.2010). Blankozmenka nemôže byť ani zdrojom práv a povinností jej účastníkov zo zmenky. Úrokovú doložku na zmenke posúdil súd prvého stupňa ako neúčinnú v zmysle čl. I § 5 ods. 2 zák. č. 191/1950 Z.z. z dôvodu jej nejasnosti a nezrozumiteľnosti, keď zo žaloby vyplýva, že malo ísť o úrokovú doložku na zmenke v zmysle čl. I § 5 ods. 1 citovaného zákona. Napriek tomu bol v tejto doložke dohodnutý „zmenkový úrok“ upravený v čl. I § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Z.z. vo výške 6 %. Podľa názoru súdu prvého stupňa nie je možné posúdiť zákonnosť výšky dohodnutého zmenkového úroku, nakoľko nie je zjavné, či mal byť v úrokovej doložke na zmenke dohodnutý riadny úrok zo zmenkovej sumy alebo zmenkový úrok. Okrem toho, v bode 6 všeobecných podmienok, sa veriteľ a dlžník dohodli na úroku z omeškania v súlade s § 369 Obch. zák. Súd prvého stupňa konštatoval, že v prípade, ak by dohoda o zmenkovom úroku na zmenke predstavovala úrok podľa čl. I § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Z.z., bola by takáto úroková doložka neplatná v zmysle § 39 Obč. zák. z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi vzhľadom na dohodnutú výšku 0,25% denne. Z dôvodu neúčinnosti úrokovej doložky na zmenke nevznikla žalovanej povinnosť platiť zmenkový úrok 0,25% denne.

Podľa názoru súdu prvého stupňa zmluva vzhľadom na výšku poskytnutých finančných prostriedkov obsahuje neprimerané zabezpečovacie inštitúty. Žalovaná sa zaviazala tieto prostriedky vrátiť v lehote 1 roka zvýšené o „príslušný poplatok“ v sume 242 eur, čo predstavuje 96,8 % z istiny 250 eur. Tento poplatok nebol spriehľadnený vo forme ročnej percentuálnej miery nákladov, nakoľko ju predmetná zmluva neobsahuje. K tomu mala žalovaná v prípade splatnosti celého dlhu a uplatnenia práv zo zmenky, zaplatiť dohodnutý zmenkový úrok 0,25% denne (91,25 % ročne) zo zmenkovej sumy a zákonný 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy tak, ako bol uplatnený v žalobe. V prípade omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov mala žalovaná podľa všeobecných podmienok zaplatiť aj zákonný úrok z omeškania a dohodnutú zmluvnú pokutu podľa bodu 4 všeobecných podmienok, ktorá v prípade omeškania s úhradou splátky 7 dní a viac predstavovala 15 eur (splátka úveru 41 eur) pri každej splátke, tzn. pri 12 splátkach sumu 180 eur (bod 12 všeobecných podmienok). Dohodnutý zmenkový úrok 0,25% denne zo zmenkovej sumy predstavuje formu odplaty za poskytnuté finančné prostriedky, čím malo v podstate dôjsť k opätovnému úročeniu poskytnutej istiny a poplatku. Z výšky dohodnutého „príslušného poplatku“ a zmenkového úroku 0,25% denne je zjavné konanie veriteľa „in fraudem legis“, nakoľko od dátumu začiatku úročenia zmenkovým úrokom t.j. od 11.4.2010 žalovaná ako dlžník z

dohodnutých splátok, ktoré mali byť splatné podľa zmluvy po tomto dátume, by platila poplatok vo výške 96,8 % z istiny poskytnutých finančných prostriedkov a zároveň zmenkový úrok 91,25% ročne, t.z. navýšenie o 188,05 % a to bez ďalších zmluvných a zákonných sankcií. Zmluva o úvere vykazuje zjavné znaky vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri poskytovaní úverov a pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklostí a praxe môže privodiť ujmu spotrebiteľovi (rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co 39/2011-86 zo dňa 20.9.2011). Zmluva o úvere je v rozpore s dobrými mravmi, z ktorého dôvodu je v zmysle § 39 Obč. zák. neplatná. Súd prvého stupňa poukázal na to, že veriteľ dosiahol dohodu o odplate za poskytnuté finančné prostriedky, o sankciách za porušenie dohodnutých zmluvných podmienok a o zabezpečení záväzku dlžníka, ktorá obchádza zákon a sleduje účel vylúčiť aplikáciu spotrebiteľského práva na daný záväzkový vzťah. Z toho, že veriteľ práva zo zmenky indosoval a žalobca ich následne uplatnil v súdnom konaní, vyvodil súd prvého stupňa záver, že veriteľ sa správal zámerne tak, aby dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci, nakoľko už pri bežnom matematickom prepočte uplatnených práv je zrejmé, že v podstatnej miere prevyšujú zákonom dovolenú výšku, čo musí byť veriteľovi známe z rozhodnutí vo veciach, v ktorých bol žalobcom (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 z 26.4.2012).

Podľa názoru súdu prvého stupňa v konaní nebola preukázaná aktívna legitímácia žalobcu na uplatnenie práv zo zmenky. Je zrejmé, že žaloba bola založená na zmenke, ktorá bola pôvodne blankozmenkou, a ktorá bola vyplnená a dohodnutá ako zabezpečovacia zmenka na základe absolútne neplatnej zmluvy o úvere a neprijateľných podmienkach v nej obsiahnutých, medzi ktoré patrila i dohoda o vyplnení blankozmenky a dohoda o zabezpečovacom charaktere žalovanej zmenky. Zo strany žalobcu išlo o výkon práva v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ktorý nepožíva právnu ochranu. Žalobca sa pri nadobudnutí zmenky dopustil hrubej nedbanlivosti v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, keďže si neoveril, aký právny vzťah predmetná zmenka zabezpečovala, hoci zmenku, spoločne s ďalšími zmenkami, nadobudol od veriteľa POHOTOVOSŤ, s.r.o., o ktorom je všeobecne známe, že predmetom jeho činnosti je poskytovanie úverov, alebo pôžičiek spotrebiteľom, pričom indosamentom zmenky došlo v tomto prípade k podstatnému sťaženiu právneho postavenia dlžníka (spotrebiteľa), a to i z dôvodu, že postúpené boli len práva zo zmenky bez pohľadávky zo zmluvného vzťahu, ktorú zmenka zabezpečovala, a že ukladajú spotrebiteľovi pri zmenke niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah mal niesť veriteľ, resp. postúpnik v prípade postúpenia pohľadávky. Žalobca pri nadobudnutí zmenky konal vedome na škodu dlžníka, pretože minimálne zo zmenky zistil výšku úroku 0,25% denne, ktorá je nielen v rozpore so spotrebiteľským právom, ale aj so zásadami poctivého obchodného styku, a napriek tomu si úrok z omeškania v tejto výške uplatnil v žalobe. Žalobca ako nadobúdateľ zmenky zabezpečujúcej záväzok spotrebiteľa musel počítať s tým, že nárokom, ktoré majú základ v nekalej podmienke a jej použití, súd nemôže poskytnúť právnu ochranu.

Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaná si právo na náhradu trov konania neuplatnila, v konaní nebol preukázaný vznik trov konania na jej strane, a preto súd prvého stupňa žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorým napadol rozsudok v celom rozsahu z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p., v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., keď sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. Tvrdil, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu prvého stupňa jeho konaním a rozhodnutím k porušeniu článku 4, 5 a 7 Nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť, je záväzná a priamo aplikateľná v Slovenskej republike. S poukazom na § 120 O.s.p. žalobca uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou. Súd vychádza len zo skutočností tvrdných účastníkmi konania a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Z odôvodnenia súdu prvého stupňa vyplýva, že súd vykonal vo veci dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími dôkazmi, ktoré účastníci nenavrhli. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu vykonať v sporovom konaní aj iné dôkazy ako navrhli účastníci konania, avšak tento postup je možný len výnimočne ak je vykonanie nenavrhovaných dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť len z predloženej zmenky ako predpokladu vydania rozsudku v konaní. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine samo právo.

Vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi je zmenka jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Súd musí k otázke vykonania iných ako účastníkmi navrhovaných dôkazov pristupovať vyvážené a svoj postup musí náležite odôvodniť. V danom konaní súd prvého stupňa svoj postup nezdôvodnil. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovanej, a na ťarchu žalobcu, vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovanej ako spotrebiteľa. Žalovaná sa tejto obrany nedomáhala, pohľadávky nerozporovala a svojím konaním ju fakticky uznala. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky a neobjektívne podporil v konaní žalovanú. Konanie súdu prvého stupňa predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý proces garantované v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalovaná mohla na základe článku 5 ods. 3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak neurobila, musia byť akékoľvek námietky odmietnuté z dôvodu koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Napadnutý rozsudok je podľa názoru žalobcu prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť vyplýva jednak zo skutočnosti, že žalovaná uplatnený nárok nepoprela, no napriek tomu súd prvého stupňa nárok zamietol, a jednak z rozporu rozhodnutia s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú žalobca poukázal v odvolaní. Žalobcovi ako účastníkovi konania sa postupom súdu prvého stupňa odňala možnosť konať pred súdom aj tým, že súd porušil zásadným spôsobom zásadu kontradiktórnosti, keď sa žalobca nemohol vyjadriť ku skutočnostiam, dôkazom a právnym argumentom, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie, s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie vo svoj prospech. Súdny dvor (v rozsudku z 2.12.2009, Komisia/Írsko a iné č. C 89/08 P) rozhodol, že zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti nepriznáva každému účastníkovi konania len právo oboznámiť sa s listinami a pripomienkami predkladanými súdu a vyjadrovať sa k nim, ale tiež zahŕňa právo účastníka konania oboznamovať sa a vyjadrovať sa k právnym dôvodom uplatňovaným súdom ex offio, na ktorých chce založiť svoje rozhodnutie. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Zb. a žalovaná voči forme a obsahu zmenky ani nenamietala. Neexistovala tak žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Okresný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Žalovaná vystavila zmenku, ktorú dobrovoľne podpísal, pričom išlo o prejav jej skutočnej vôle. Sadzba zmenkového úroku 0,25 % denne je napísaná na zmenke a bola jej známa v čase vystavenia zmenky, s takouto sadzbou zmenkového úroku žalovaná jednoznačne súhlasila. Nespornosť záväzku žalovanej za zmenku zaplatiť sa vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke vrátane zmenkového úroku (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Obo 3/2008, zo dňa 22.10.2008, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 25 Cdo 1839/2000, zo dňa 22.8.2002). Žalobca poukázal na to, že súd prvého stupňa nepriznal žiadny zmenkový úrok, pričom z odôvodnenia je nepochybné, že v rozpore s dobrými mravmi nie je každý zmenkový úrok, ale len zmenkový úrok, ktorý je neprimerane vysoký. Súd prvého stupňa by tak mal zamietnuť len časť zmenkového úroku a priznať zmenkový úrok, ktorý sa neprieči dobrým mravom. Žalobca poukázal na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie pred ním je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením § 5 ods.1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov a prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť vôbec v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaná nevyjadřila.

Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, včas v zákonnej lehote na podanie odvolania, že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 42 ods.3 O.s.p. aj náležitosti podľa § 205 ods.1 O.s.p. s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal odvolací súd preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

Odvolačný súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.).

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Na vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada odvolací súd z úradnej povinnosti aj vtedy, ak by v odvolaní neboli uplatnené (§ 212 ods. 3 O.s.p.). Z úradnej moci odvolací súd podrobil preskúmaniu žalobcom tvrdené vady konania podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., keď sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplata zmenkovej sumy 429 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne z konkrétnych súm a za konkrétne obdobia, 6 % ročného úroku z konkrétnych zmenkových súm za konkrétne obdobia, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom.

Odvolačný súd konštatuje, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie nad návrh účastníkov konania a do súdneho spisu založil zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru bez toho, aby žalobcovi a žalovanej umožnil zúčastniť sa vykonania týchto dôkazov a vyjadriť sa k týmto dôkazom podľa § 123 O.s.p. Predmetom dokazovania v konaní vo veciach z nízkou hodnotou sporu podľa Nariadenia sú iba skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné. Súd nedokazuje skutočnosti, ktoré vyplývajú z listín predložených účastníkmi konania, o pravdivosti ktorých niet pochýb. Súd pri vykonávaní dôkazov postupuje podľa návrhov účastníkov, nevykonáva dôkazy, ktoré účastníci nenavrhlí. Vykonávanie dôkazov upravuje článok 9 Nariadenia.

Z obsahu súdneho spisu a jeho spisového materiálu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa v podobe tlačiva B vyzval žalobcu na doplnenie alebo opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, keď žalobcovi oznámil, že je potrebné predložiť zmluvu o spotrebiteľskom úvere, splátkový kalendár a prehľad platieb realizovaných dlžníkom ak bola zmenka vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru. Odvolací súd konštatuje, že takto realizovaná výzva nemá pre ďalší procesný postup súdu žiadne účinky. Pripojením konkrétnych listín v podobe fotokópií z iného spisu súdu prvého stupňa (exekučného spisu), v ktorom mal remitent, spoločnosť Pohotovosť s.r.o., postavenie oprávneného, bez návrhu účastníkov konania na vykonanie takto označených dôkazov, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Bez postupu podľa článku 4 ods. 4 Nariadenia súd prvého stupňa rozhodol v právnej veci bez nariadenia pojednávania podľa článku 7 ods. 1 Nariadenia a vo veci podľa § 156 ods. 1 O.s.p. verejne vyhlásil rozsudok.

Preskúmaním zákonnosti konania predchádzajúceho verejnému vyhláseniu rozsudku odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa odňal účastníkovi konania procesné právo podľa § 123 O.s.p. vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. V danej veci ide o listiny, ktoré súd prvého stupňa pripojil do konania bez návrhu účastníkov konania. Procesné právo účastníkov konania vyjadriť sa k návrhom

na dôkazy, teda k tým, ktoré navrhol niektorí z účastníkov, má svoje vyjadrenie v článku 5 ods. 2 - 5 Nariadenia.

S poukazom na závery vyjadrené v Náleze Ústavného súdu SR z 10. júla 2013, č. k. II. ÚS 499/2012-47, predovšetkým na tie, ktoré je potrebné v praxi všeobecných súdov prijať ako všeobecne uplatniteľné pokiaľ ide o zaujatie stanoviska ku kontradiktórnosti súdneho procesu, k pojmu dokazovanie, k pojmu súdna (právna) vec a prejednanie veci v prítomnosti účastníka konania, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa znemožnil žalobcovi uplatniť svoje právo zo zmenky. Účelom práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je totiž práve možnosť ovplyvniť skutkové zistenia, na ktorých súd zakladá svoje rozhodnutie, keďže skutkové zistenia sú to, čo je účastníkovi nepochybne známejšie ako súdu. Aktivita účastníka pri využití tohto práva je v podstatnej miere závislá práve od miery presvedčivosti vykonaných dôkazov, skutkových zistení, ktorých vyvodenie z nich možno očakávať, a miery presvedčenia súdu o vplyve týchto zistení na unesenie dôkazného bremena daného účastníka. Vykonaným dokazovaním sa rozumie postup súdu smerujúci k utvoreniu skutkových poznatkov o rozhodujúcich okolnostiach a jeho podstatou je získanie príslušných skutkových poznatkov z jednotlivých dôkazných prostriedkov, ktoré sú nositeľmi určitých informácií. Z listinných dôkazov vykonaných bez návrhov účastníkov konania dospel súd prvého stupňa ku (odchylnému) skutkovému stavu, na ktorom založil svoj právny záver o právnej povahe zmluvy o úvere ako zmluvy spotrebiteľskej, keď plnenie povinností žalovanej ako dlžníka môže byť zabezpečené zmenkou len za splnenia zákonných podmienok, a v prípade, že toto zabezpečenie zákonné podmienky nespĺňa, nemôže veriteľ zmenku ako zabezpečovací prostriedok splnenia dlhu vôbec prijať. Rozsudok súdu prvého stupňa vykazuje pre žalobcu nepochybne znaky prekvapivého rozhodnutia.

Za splnenia podmienky písomnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu bolo podľa názoru odvolacieho súdu povinnosťou súdu prvého stupňa dať žalobcovi a žalovanej priestor, aby sa zoznámili s dôkazmi, ktoré vykonal súd prvého stupňa a so skutkovými zisteniami, ktoré z nich súd prvého stupňa vyvodzuje, spolu s priestorom na vyjadrenie sa k nim, prípadne aby navrhli iné dôkazy na vyvrátenie týchto skutkových zistení. Uvedený priestor v súlade s cieľom a účelom Nariadenia nevyžaduje nariadenie ústneho pojednávania, vyžaduje však najmä písomné stanovisko žalobcu i žalovanej (bod 7, 8 a 9 preambuly Nariadenia). Týmto postupom dôjde ku skutočnému naplneniu práva účastníkov konania zaručeného v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Odvolací súd ďalej konštatuje, že súd prvého stupňa nespĺnil voči žalobcovi zákonnú poučovaciu povinnosť podľa § 120 ods. 4 O.s.p. O vykonaní poučenia v tomto konaní sa v spise nenachádzajú žiadne listiny. Doručka o zaslaní písomného poučenia žalobcovi založená v súdnom spise sa týka konania Okresného súdu Trenčín sp.zn. 36CbZm/17/2013. Poučovacia povinnosť podľa § 120 ods. 4 O.s.p. je konkrétnym vyjadrením generálnej poučovacej povinnosti podľa § 5 O.s.p. a súd je povinný ju vykonať aj v prípade, keď je účastník právne zastúpený. Ustanovenie § 120 ods. 4 O.s.p. je vyjadrením koncentrácie občianskeho sporového súdneho konania prejavujúcej sa v možnosti účastníkov konania predkladať skutočnosti a dôkazy vrátane určenia momentu na ich predkladanie. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože znamená významné obmedzenie na označovanie a predkladanie dôkazov v ďalšom konaní. V danej veci súd prvého stupňa dospel k takému záveru, že listinné dôkazy prostredníctvom ktorých súd prvého stupňa vykonal dokazovanie, vytvorili skutkový základ pre súdne rozhodnutie vyžadujúci zmenu právneho posúdenia uplatneného nároku, o ktorej však účastníci nevedeli. V dôsledku absencie poučenia ako povinnosti súdu nedošlo zo strany žalobcu k uplatneniu procesných práv, pretože žalobca nemohol splniť svoju povinnosť tvrdenia a ani dôkaznú povinnosť vo vzťahu k inému právnomu posúdeniu veci, keď súd prvého stupňa nárok žalobcu uplatnený zo zmenky posúdil ako vzťah spotrebiteľský bez toho, aby boli na takýto postup súdu splnené zákonné podmienky.

Pretože rozsudok súdu prvého stupňa nie je z hľadiska odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. správny, odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O.s.p.

Súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu podľa § 226 O.s.p. vo veci opätovne rozhodne. Nedostatky súdneho konania ako vady konania spočívajúce v procesnom postupe súdu

prvého stupňa, tak ako ich odvolací súd zistil a uviedol v tomto zrušujúcom uznesení, odstráni súd prvého stupňa v konaní v novom rozhodnutí vo veci.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.